

ת"פ 57275/01/12 - מדינת ישראל נגד מוחמד אכתילאת, אדם עזאיזה, אברההים משאהדה, מוחמד יוסף

בית משפט השלום בטבריה

בפני כב' השופט ניר מישורי לב טוב

ת"פ 57275-01-12 מדינת ישראל נ'
אכתילאת ואח'
10 נובמבר 2014

בעניין:

המאשימה

מדינת ישראל
נגד

הנאשמים

1. מוחמד אכתילאת
2. אדם עזאיזה
3. אברההים משאהדה
4. מוחמד יוסף

נוכחים:

מטעם המאשימה עו"ד לני אלפורד

מטעם הנאשמים - בעצמם וע"י עו"ד עלי דאוד

גזר דין

1. נגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם, בצוותא, עבירות של ציד חיית בר מוגנת וציד ללא רישיון ציד, עבירות לפי סעיף 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיית הבר התשט"ו-1955 (להלן: החוק), וכן סעיף 29 לחוק העונשין, ציד בשיטות אסורות במלכודות לפי סעיפים 5(6) + 14(א) לחוק וכן סעיף 29 לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 2/6/11 בשיה 19:50 או בסמוך לכך, בשטח פתוח בגבעת קומי צפונית לעין חרוד איחוד (להלן: "שטח הציד") עסקו הנאשמים בציד דרבנים באמצעות שתי מלכודות כלוב המיועדות לציד דרבנים. ברכב בו נסעו הנאשמים בשטח הציד מסוג טנדר ניסאן בצבע אפור מס' רישוי 29-330-37 השייך

עמוד 1

לנאשם מס' 1 (להלן: "הרכב") נמצאו בדלתות הנהג סכין ומתחת למושב פנס, מקל מאחורי הספסל האחורי ומקל נוסף לרגלי הספסל האחורי, על השטיח האחורי נמצא קוץ דרבן ובארגז הטנדר נמצא ראש מעדר. מלכודות הכלוב נמצאו בשטח הציד במרחק 4 מטר מן הרכב. כל זאת בשעה שהדרבן הינו חיית בר מוגנת ולנאשמים לא היה רישיון ציד או היתר למעשיהם (להלן: "כתב האישום").

2. בתאריך 7/12/13 כפרו הנאשמים במיוחס להם בכתב האישום.

3. בתאריכים 28/5/14 ו- 13/7/14 נשמעו ראיות הצדדים. במסגרת ראיות התביעה העידו 3 אנשי רשות שמורות הטבע (שני עובדי הרשות ומתנדב) וכן הוגשו מסמכים רבים כראיות במשפט. במסגרת פרשת ההגנה העידו ארבעת הנאשמים.

4. בתאריך 21/9/14 ניתנה הכרעת הדין במסגרתה הורשעו הנאשמים בביצוע העבירות המיוחסות להם בכתב האישום.

טיעוני הצדדים לעונש :

3. בתאריך 21/9/14 טענו הצדדים לעונש.

4. ב"כ המאשימה טענה כי עבירת ציד חיית בר מוגנת וציד ללא רישיון ציד הינה עבירה חמורה. נסיבות ביצוע העבירות מעידות על תכנון מוקדם תוך הבאת המלכודות וכלים המשמשים לציד כמו טוריה לשטח.

הנאשמים כפרו במיוחס להם ולא נטלו אחריות למעשיהם. מאחר שנתפס קוץ של דורבן ברשותם ניתן לומר כי נפגעה חיית בר מוגנת.

ב"כ המאשימה הגישה במסגרת הטיעונים לעונש חוות דעתו של ד"ר סיימון נמצוב, ת/22. מחוות הדעת עולה כי הדורבן הינו חיית בר מוגנת, יש המאמינים כי חלקים שונים של גוף הדורבן מהווים תרופה למחלות שונות. עוד צוין כי בעבר הותר ציד דורבנים אך עקב הפיחות באוכלוסיית הדורבנים הארצית הופסק מתן ההיתרים לציד דורבנים כבר בשנת 1996.

בנוגע לתופעת ציד הדורבנים מציין ד"ר נמצוב כי במקומות רבים בארץ קיימות ראיות לציד מאסיבי של דורבנים ללא היתר במספר שיטות לרבות באמצעות מלכודות מסוגים שונים שחלקן גורמות לסבל וכאב רב לבעל החיים והורגות אותו באיטיות. בעבר היה הדרבן מצוי בשטחים הפתוחים בכל הארץ אך ברוב הארץ ירדה צפיפות האוכלוסייה עקב ציד וצמצום שטחים פתוחים. ברוב האזורים בהם נכחדו הדורבנים הם עדיין לא חזרו.

התאוששות אוכלוסיית הדורבנים ממשיכה להיות איטית ברוב הארץ, כנראה כתוצאה מהמשך עבירות ציד הדרבנים. מסקר שנערך בראשית 2006 נמצא כי במחוז צפון אוכלוסיית הדרבנים בירידה ברוב האזורים ויציבה במקומות בודדים. הצמצום ניכר בעיקר בגליל התחתון.

המאשימה עותרת למתחם ענישה הכולל קנס כספי בגובה 6000 - 10,000 ₪ וחתימה על התחייבות כספית. התביעה סבורה כי בנסיבות תיק זה יש לפסוק עונש ראוי ברף הגבוה של מתחם הענישה.

5. ב"כ הנאשמים סקר את מצבם האישי של הנאשמים באשר מדובר בצעירים אשר בתחילת דרכם כאשר נאשם מס' 1 ו- 4 נשואים ויש להם משפחות. לנאשם מס' 4 שני ילדים. הנאשמים עובדים בעבודות מזדמנות חלקם, עם תלושי שכר ומשכורות נמוכות ועל כן מבקש ב"כ הנאשמים להתחשב במצבם ולהטיל עליהם קנס מזערי ולדבריו "גם לאור הנסיבות של התיק והראיות והם ביקשו להדגיש כי לא ביצעו את העבירה."

ב"כ הנאשמים ביקש להגיש אסופת מסמכים המעידים על מצבם הכלכלי של הנאשמים.

לתיק בית המשפט הוגש תלוש משכורת חודש ספטמבר של נאשם 1 ע"ס 5000 ₪ וכן תלושי משכורת של נאשם 4 ע"ס 3800 ₪ לחודש.

בטיעוניהם של הנאשמים לעונש ביקשו שהקנס שיוטל עליהם יהיה נמוך.

העבירה של ציד חיית בר מוגנת

סעיף 2 לחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 : איסור צידה -

"לא יצוד אדם ציד או חיית בר מוגנת, אלא ברשיון ציד או בהיתר על פי סעיף 3".

סעיף 14 לחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 קובע :

(א) העובר עבירה על פי חוק זה או על תקנה שהותקנה לפי סעיף 16 למעט על פי פסקה (2), או העובר

על תנאי מתנאי רשיון או היתר שניתן על פי חוק זה, דינו, אם אין הוראה אחרת בחוק זה, מאסר שנה אחת או קנס.

(ב) העובר עבירה לפי הוראות הסעיפים 2, 3 ו-4 דינו - מאסר שנתיים או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

מכאן כי העבירה של ציד חייית בר מוגנת היא עבירה מסוג עוון, כאשר עונש המאסר המקסימאלי בגינה הינו שנתיים. כמו כן, העונש יכול להיות "מאסר שנתיים או כפל הקנס".

סעיף 36 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 מורה כדלקמן :

"נקבע בחוק מאסר בלבד או נקבע מאסר או קנס לחלופין, רשאי בית המשפט להטיל מאסר או קנס או שניהם כאחד; אולם מקום שנקבע בחוק מאסר חובה לא יטיל בית המשפט קנס בלבד."

סעיף 61 (א)(3) לחוק העונשין קובע כי :

"אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משנה ולא יותר משלוש שנים - קנס עד 75,300 שקלים חדשים". מכאן כי בסמכות בית המשפט להטיל קנס עד 150,600 ₪.

השלבים בגזירת הדין

בעקבות תיקון 113 לחוק העונשין, מלאכת גזירת הדין מורכבת משלושה שלבים עיקריים . בשלב הראשון, על בית משפט לקבוע את מתחם העונש ההולם הנובע מן הערך החברתי שנפגע כתוצאה מהעבירה, מדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה זו ונסיבות ביצועה, לרבות מידת אשמו של הנאשם.

10. בשלב השני, על בית המשפט לבחון אם יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם, בין לקולא ובין לחומרא. בשלב השלישי יקבע בית המשפט את העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם באם לא מצא נסיבות לחרیגה ממתחם העונש ההולם. אעמוד על שלושת השלבים:

השלב הראשון: קביעת מתחם העונש ההולם בגין עבירות ציד חייית בר מוגנת וציד ללא היתר ציד:

11. הערך החברתי המוגן שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו :

כב' השופט טירקל ציין ברע"פ 1161/04 חאג' יחיא נ' מדינת ישראל, תק-על 2005(2), את האיסור לצוד עוד מדיני המשפט העברי :

"בעניין ציד בעלי חיים ידועה תשובתו שלרבי יחזקאל לנדא, (פולין 1713 - פראג 1793) בעל שו"ת "נודע ביהודה", שהיה רבה של פראג ומגדולי הפוסקים שבדורו, שנשאל:

"איש אחד אשר זכהו השם בנחלה רחבה ויש לו כפרים ויערות אשר בה יערות תרמוש כל חיתו יער, אם מותר לו לילך בעצמו לירות בקנה שריפה [=רובה ציד] לצוד ציד או אם אסור לישראל לעשות דבר זה, אי [=אם] משום צער בעלי חיים, אי משום בל תשחית, ואי משום שנהגו בו איסור".

בתשובתו אמר, בין היתר:

"ואמנם מאד אני תמה על גוף הדבר, ולא מצינו איש ציד [במקרא] רק בנמרוד ובעשו, ואין זה דרכי בני אברהם יצחק ויעקב... ואיך ימית איש ישראלי בידיים בעלי חיים בלי שום צורך רק לגמור חמדת זמנו להתעסק בצידה?!".

בסיכום דבריו אמר:

"ולכן יש בדבר זה מדה מגונה, דהיינו אכזריות, וגם איסורא וסכנתא [=איסור וסכנה]... ולכן השומע לי ישכון בטחה שקט ושאנן בביתו, ולא יאבד זמנו בדברים כאלה... והיה זה שלום. מנאי [=ממני], הטרוד" (שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא, יורה דעה, סימן י') (ההדגשות שלי - י' ט').

כבוד השופט ג'ובראן עמד על הצורך בהחמרת הענישה המוטלת בעבירות הפוגעות בבעלי החיים ב- רע"פ 8122/12 פחמאווני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (27.1.13):

"בטרם סיום אציין כי אף אני שותף לעמדתו של בית המשפט המחוזי, כי יש מקום להחמיר בענישה הנוגעת לפגיעה בבעלי חיים, הן חיות הבר הן חיות הבית. התאכזרות ופגיעה בבעלי חיים, מעבר לפגיעה העקיפה שהיא גורמת לבני האדם, מעידה על אטימות לב וקהות חושים. נדמה כי דווקא בעידן הנוכחי, עידן השפעה טכנולוגי, חשופים בעלי החיים לאלימות חריפה מבעבר. חדשות לבקרים אנו שומעים על ניסויים מעוררי פלצות הנעשים בחיות תמימות לצרכים מסחריים, על תנאי גידול ואחזקה אכזריים שלבעלי חיים בתעשיית המזון, ועל צמצום מרחב המחיה הטבעי של בעלי חיים מוגנים המנסים לשרוד בטבע. ברי, כי ישנם מקרים בהם אין מנוס מפגיעה בחי ובצומח, בין אם לשם הצלת חיים אדם ובין אם לצורך פיתוח אנושי. יחד עם זאת, חובה עלינו להקפיד הקפדה יתרה לצמצם את הכאב הנגרם על ידינו, בייחוד כאשר מדובר במי שאת זעקותיו אנו מתקשים לשמוע, ושאינו יכול לעמוד על זכויות. מהלך זה, להגנת האנושיות שבנו על ידי צמצום פגיעתנו בבעלי החיים הסובבים

אותנו, צריך להשפיע על כלל תחומי המשפט, ובתוכו אף על המשפט הפלילי."

בע"פ (מרכז) 45128-12-10 - עלאא באזלאמיט ואח' נ' מדינת ישראל, תק-מח 2011(2), 11138 נקבע על ידי בית המשפט בעניינה של עבירת הצייד הבלתי חוקי כי :

"על ביהמ"ש להילחם בתופעה של ציד בלתי חוקי ולהכביד ידו על מבצעי עבירה כאמור עד כי תהפוך בלתי כלכלית ובלתי כדאית לעוסקים בה. רק ענישה של ממש תביא להרתעה ויהא בה כדי להציל את נופ ארצנו."

המחוקק אף הביע דעתו בעניין הצורך בהחמרת הענישה בתיקון החוק (תיקון מס' 6 תשס"ט-2008), שאמנם נכנס לתוקפו לאחר ביצוע העבירות נושא גזר-הדין, ובו הוגדל גובה הקנס המירבי לכפל הקנס שנקבע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין. בזמן ביצוע העבירות נושא גזר-הדין גובה הקנס המירבי עמד על 67,300 ₪. "

12. נסיבות ביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם

העיקרון המנחה בענישה הינו עקרון ההלימה אשר מנוסח בסעיף 40ב לחוק העונשין כדלקמן:

"העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה, בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה - העיקרון המנחה)".

13. רכיב "מידת אשמו של הנאשם" בביצוע העבירה הוא עיקרון מנחה בענישה. בסעיף 40ט(א)(1) ו-(2) לחוק העונשין נקבע כי בית המשפט יתחשב בהתקיימן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר שהן משפיעות על חומרת מעשי העבירה ועל אשמו של הנאשם:

(1) התכנון שקדם לביצוע העבירה;

(2) חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה."

14. במקרה שבפני מדובר בביצוע עבירה של ציד חייית בר מוגנת. עבירה זו הינה העבירה המרכזית והדומיננטית בחוק ואשר משניים לה עבירות החזקת חייית בר מוגנת, מסחר בחייית בר מוגנת והעברת חייית בר מוגנת מבחינת זאת בכל האמור בחומרת העונש שנקבע בצידן של עבירות אלו על ידי המחוקק הן במשך המאסר והן בגובה הקנס שניתן להטיל על עובר העבירה.

הנאשמים פעלו תוך תכנון מוקדם ולא בלהט הרגע. הם הכינו מראש את המלכודות, הכינו את כלי העבודה באמצעותם ביקשו להציב המלכודות בפתח מאורות הדורבנים לצורך לכידתם. מדובר בהתארגנות ושיתוף פעולה של ארבעה נאשמים ולא ניתן להפריד או לחלק אחריותם לביצוע המעשה בשעה שכולם נטלו בו חלק פעיל.

15. "מידת הנזק" שנגרם או שהיה צפוי להיגרם מביצוע עבירה של החזקת חיית בר מוגנת הינה פונקציה של מספר גורמים :

א. סוג החיה אותה ביקש הנאשם לצוד, מידת נדירותה של אותה חיה, המאפיינים הייחודיים שבה, מידתה של סכנת ההכחדה בה מצויה החיה הניצודה, היקף ומהות האמצעים שננקטים על ידי הרשויות לשם הגנה על שלומה של החיה המוגנת בסביבתה הטבעית, מידת נפיצותן של העבירות שפוגעות באותה חיה מוגנת.

ב. קיימת חשיבות למספר החיות המוגנות שניצודו שלא כדין. אין דינו של מי שצד דורבן אחד כדינו של מי שצד עשרות דורבנים.

16. במקרה דנן עסקינן בחיית הדורבן שהינה חיה מוגנת אשר כפי שעולה מחוות דעתו של ד"ר נמצוב (ת/15) נמצאת בסכנת הכחדה ממשית בארץ ישראל כתוצאה מציד בלתי חוקי. המדינה אמנם תרמה בהתנהלותה לדלדול אוכלוסיית הדורבנים תוך מתן היתרי ציד עד 1996 אך מזה 18 שנים עושים רשויות המדינה כדי להילחם בתופעת ציד הדורבנים אשר מאיימת להכחיד את אוכלוסיית הדורבנים בארץ.

מהתרשמותי לאור הראיות שנשמעו בתיק זה בעניינם של הנאשמים עולה כי רשות שמורות הטבע מפעילה מערך אכיפה מורכב בניסיונה למגר את התופעה וזאת באמצעות חקירות חשודים והצבת תצפיות אנושיות כפי שארע במקרה זה.

במקרה זה אין ראייה כי צלח ניסיונם של הנאשמים לצוד דורבנים אך זאת הודות לעבודתם של אנשי הרשות אשר סיכלו פעולת הציד מבעוד מועד. עם זאת, המאשימה לא ייחסה לנאשמים עבירה של החזקת חיית בר מוגנת ולא נשמעה במהלך המשפט הטענה כי קוץ הדורבן מצביע על אחריותם של הנאשמים בציד אותו דורבן באירוע זה או קודם. זאת להבדיל מכוחה הראייתי של מציאת הקוץ להוכחת מעשיהם של הנאשמים באירוע נשוא כתב האישום בעת שהניחו המלכודות.

עוד קיימת חשיבות מסויימת לעובדה כי הנאשמים הורשעו בהצבת שתי מלכודות ולא מלכודת אחת בבחינת עובדה המלמדת על היקף בינוני ולא יחיד של פגיעה פוטנציאלית באוכלוסיית הדורבנים עקב מעשי הנאשמים.

17. "מידת האשם" בביצוע עבירה של ציד חייית בר מוגנת :

על פי חוות הדעת קיימת אמונה בסגולותיו הרפואיות של חלקים בגוף הדורבן. מכאן ניתן להניח שלחלקי הדורבן ערך כלכלי במידה זו או אחרת וערך זה הינו המניע לביצוע עבירות ציד הדורבנים.

מדיניות הענישה הנוהגת

להלן התייחסות לפסיקה הנוהגת בעבירת ציד חייית בר מוגנת בנסיבות דומות ככל הניתן :

א. עפ (מרכז) 45128-12-10 - עלאא באזלאמיט ואח' נ' מדינת ישראל, תק-מח 2011(2), 11138 , ציד והחזקת 48 חוחיות. בית המשפט המחוזי דוחה הערעור על הטלת מאסר מותנה, קנס והתחייבות ע"ס 5000 ₪ ומגדיל הקנס מ 5000 ₪ אשר הושתו על ידי בית משפט קמא ל 10,000 ₪.

ב. ע"פ 1642-12-11 מדינת ישראל נ' סלאח אל דין - בית המשפט המחוזי דוחה ערר המדינה בגין הטלת קנס ע"ס 2000 ₪ והתחייבות ע"ס 10,000 ₪ וזאת בגין ציד דורבנים באמצעות מלכודות. עם זאת מציין בית המשפט כי :

"לאחר ששמענו טיעוני הצדדים ואף שאנו סבורים שהצדק הוא עם ב"כ המערערת, באשר למדיניות הענישה המחייבת החמרה בעבירות צייד תוך פגיעה בחיות בר מוגנות וכי העונש שהוטל על המשיב הינו נמוך במידה משמעותית מהרף הנהוג שלפיו מן הראוי היה להטיל עליו לכל הפחות קנס בסך 5,000 ₪, לא ראינו לנכון להתערב במקרה זה בגזר הדין וזאת נוכח הנסיבות האישיות הקשות, עליהן עמד המשיב בטיעונו בפנינו. "

ג. פ 3891/05 מ"י נ' עראידה ריאד (שלום נצרת) : בית המשפט מטיל על שני הנאשמים קנסות בסך 2500 ₪ ו - 3500 ₪ בהתאמה וכן חתימה על התחייבות כספית בגין ציד אנפות באמצעות רובי ציד.

ד. ת"פ 34575-11-09 מדינת ישראל נ' אנוור חיר ואחר (שלום נצרת) - בית המשפט מטיל על הנאשמים קנסות בסך 4000 ₪ ו - 5000 ₪ בהתאמה בגין ביצוע עבירות צייד בשיטות אסורות ועבירת החזקת חייית בר מוגנת וצייד ללא רשיון לכל אחד מהנאשמים בנפרד.

ה. ת"פ 6331-09-08 מדינת ישראל נגד יוסף חסונה ואח' (שלום נצרת) : בית המשפט מטיל על הנאשמים קנסות בסך 3500 ₪ ו - 6000 ₪ בהתאמה וחתימה על התחייבות כספית בגין ציד דורבנים באמצעות סריקה רכובה באמצעות זרקור. לציין כי במקרה זה ניתן גזר הדין שלוש וחצי שנים לאחר ביצוע העבירה.

ו. ת"פ (חיפה) 1480/06 - מדינת ישראל נ' מסלמאני מחמוד, תק-של 2007(3), 2401 : בית המשפט מטיל קנס סך 7000 ₪, חילוט התחייבות מתיק קודם וחתימה על התחייבות בסך 10,000 ₪.

18. מצבו הכלכלי של הנאשם כגורם בקביעת מתחם העונש ההולם :

ב"כ הנאשמים טען בפני למצב כלכלי קשה בו נתונים הנאשמים וביקש אורכה להגשת אסמכתאות להוכחת המצב הכלכלי הקשה. במסגרת החלטתי אפשרתי בידי ב"כ הנאשם להגיש אסמכתאות אלו ובמסגרתן הוגשו תלושי משכורת של נאשם 1 המשתכר 5000 ש"ח ונאשם 4 המשתכר 3800 ₪ בחודש.

עם זאת לא נטען כי לנאשמים חובות ולא הובאו כל ראיות בנוגע לרכושם, נכסיהם וכד' של הנאשמים.

19. מתחם העונש ההולם :

לאור האמור לעיל אני קובע כי מתחם העונש בנסיבות ביצוע העבירה שבפני, לפי "מידת הנזק" ו-"מידת האשם" הוא כדלקמן:

א. מהימנעות מהטלת מאסר ועד מאסר בפועל לתקופה של מספר חודשים שירוצה בעבודות שירות.

ב. קנס כספי הנע בין 2500 ₪ - 10,000 ₪.

ג. חתימה על התחייבות כספית בין 5000 ₪ - 20,000 ₪.

20. השלב השני: האם יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם

במסגרת הטיעונים לעונש לא נטען כי הנאשמים נזקקים להליך שיקומי, לא הוכן בעניינם תסקיר שירות המבחן, הנאשמים נעדרי עבר פלילי ומוחזקים כאנשים נורמטיביים. מכאן כי לא מתקיים שיקול שיקומי בגזירת דינם של הנאשמים ולא מצאתי כי יש מקום משיקול זה לסטות ממתחם העונש ההולם לקולא.

מאידך, לאור עברם הנקי של הנאשמים ומהות העבירות בשים לב כי אין ראיה כי מאמצי הנאשמים לצוד דרבנים צלחו לא מצאתי כי קיים חשש ממשי שהנאשמים יחזרו ויבצעו עבירות דומות וכי החמרה בעונשם והרחקתם מהציבור נדרשות כדי להגן על שלום הציבור.

מכאן כי גם לא מצאתי מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם שקבעתי ולהחמיר בדינם של הנאשמים מעבר למתחם

21. השלב השלישי : קביעת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם

לצורך קביעת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם לקחתי בחשבון את העדר הרשעותיהם הקודמות של הנאשמים, גילם הצעיר יחסית וכן גם את פרק הזמן שחלף ממועד ביצוע העבירות בחודש יוני 2011 ועד היום. מאידך שקלתי את חומרת העבירה כפי שבאה לידי ביטוי בכוונת המחוקק בהחמרה עם עברייני הציד הבלתי חוקי והיעדר נטילת אחריות מצד הנאשמים לביצוע העבירות בגין הורשעו בתיק זה.

שיקול נוסף להחמרה בעונשו של הנאשם הינו הצורך בהרתעת הרבים במקרה של עבירת ציד חיות בר מוגנות בלא היתר.

סעיף 40 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 מגדיר את שיקול הרתעת הרבים בקביעת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם :

"מצא בית המשפט כי יש צורך בהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירה מסוג העבירה שביצע הנאשם, וכי יש סיכוי של ממש שהחמרה בעונשו של הנאשם תביא להרתעת הרבים, רשאי הוא להתחשב בשיקול זה בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם."

בתי המשפט עמדו בעבר על העובדה כי בחלק גדול מתיקי החקירה בעבירת ציד בלתי חוקי נדרש בית המשפט לראיות שעיקרן נסיבתיות וזאת לאור תחומי המחיה רחבי ההיקף בהם מצויות חיות הבר המוגנות ובהם פועלים עברייני הציד הבלתי חוקי המקשים על איסוף ראיות ישירות כך שלרוב נדרשת הרשות לאסוף ראיות נסיבתיות. עובדה זו מקשה על הבאתם של עבריינים לדין והרשעתם לא אחת בדין. כמו כן נדרש בית המשפט למתן פרשנות מרחיבה למונח "צידה" כאמור בסעיף 1 לחוק. לפער זה בין היקף תופעה נרחב, החשש הממשי כי אוכלוסיית בעלי החיים המוגנים נתונה בסכנת הכחדה בישראל והקושי הממשי בהבאת נאשמים לדין נפקות משמעותית.

יפים הדברים שנאמרו לעניין זה בפי כב' השופטת ל. גופר בת"פ (נצרת) 6331-09-08 - מדינת ישראל נ' יוסף חסונה ואח', תק-של 2011(1), 29419 :

"לא לעיתים קרובות נוקט המחוקק נוסח כה גורף בקביעת עבירה, ואם בחר לנקוט בלשון "עשיית

מעשה", בלא לפרש מהו גדר אותו מעשה או להגבילו בדרך כלשהי, גילה דעתו כי אכן התכוון לכלול במונח גם מעשים המובילים למטרה של פגיעה בחיות בר ולא רק מעשים ישירים שיש בהם כדי לגרום לפגיעה עצמה.

עצם הפגיעה הפיזית בחיית הבר קשה להוכחה. העבירה נעברת הרחק מעין רואים, במהירות ובלא להותיר סימנים. לו הוגבלה הגדרת ה"מעשה" לעצם הפגיעה בחיית הבר, ספק אם ניתן היה להעמיד אדם כלשהו לדין, למעט הבודדים הנתפסים בכף.

לא פעם נתפסים ציידים בנסיבות המעידות עליהם באופן חד משמעי כי הם מצויים בעיצומו של מסע ציד, אך זאת - טרם הפגיעה בחיה עצמה, או לאחריה. כאמור, מלמד הנוסח הרחב של הסעיף על הכוונה לכלול גם את אלה בין העוסקים בצידה ולאפשר העמדתם לדין והענשתם.

38. גם בחינת תכליתו החקיקתית של הסעיף מוליכה למסקנה דומה. אין חולק היום כי אוכלוסיית חיות הבר במדינת ישראל נתונה בסכנה אמיתית של הכחדה, וכי מינים לא מעטים נכחדו כבר או עומדים בפני הכחדה. עיקר סכנה ההכחדה נובע מפני ציידים בלתי חוקיים הפוגעים ללא אבחנה, ללא מידה וללא פיקוח בחיות הבר השונות. אין גם חולק כי הצורך בהגנה על חיות הבר מפני אותם ציידים בלתי חוקיים הינו צורך חשוב ביותר לשם שימורו של המאזן האקולוגי בארץ ישראל, ולשם מניעת אבדנם של זנים שונים, שחלקם אופייניים ואף ייחודיים לאזור זה.

לשם השגת תכלית זו, ונוכח המציאות הקשה המאיימת על חיות הבר מחד, והקושי בלכידת הציידים מאידך, מובן מדוע בחר המחוקק לנקוט בלשון מרחיבה כל כך, ומדוע על בתי המשפט ליתן פרשנות מרחיבה כזו להוראות החוק.

ראה ע"פ 1166/06 עראדה נ' מ"י, רע"פ 1161/04 מחמוד חאג' יחיאנ' מדינת ישראל, תק-על 2005(2), 762 (2005)).

הקושי של רשויות האכיפה לשים ידם על עברייני הציד, לאסוף כנגדם ראיות מרשיעות ובכך למגר התופעה דורשים כי ידעו העבריינים בפועל והעבריינים בכוח כי העונש הצפוי לאדם הבוחר לצוד חיות בר מוגנות בלא היתר ומורשע בדין בגין ביצוע עבירות אלו הינו עונש מרתיע אשר הופך את העבירה לבלתי כדאית כלכלית בעליל.

עוד נתתי דעתי כי התביעה לא עתרה להטלת עונש מאסר בפועל ואף לא למאסר מותנה אלא הסתפקה ברכיבים הכספיים הגם שהחוק מצא לנכון להכפיל משך תקופת המאסר שבסמכות בית המשפט לפסוק בעבירות הציד הבלתי חוקי. עמדה זו סבירה בעיני לנוכח העדר עבר פלילי ובמיוחד לנוכח חלוף שלוש וחצי שנים מיום העבירה. עם זאת, לאור התחשבות זו והנימוקים לחומרא במקרה זה סבורני כי אין מקום לגזור עונשם של

הנאשמים ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם בכל האמור ברכיב הכספי, מה גם שקבעתי במתחם העונש ההולם קנס מירבי הפחות מעשירית הקנס המירבי הקבוע בחוק בגין העבירות בהן הורשעו הנאשמים.

22. לאור כל האמור לעיל, הנני גוזר על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

א. קנס בסך 9,000 ש"ח או 90 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב - 18 שיעורים חודשיים שווים ורצופים, תשלום ראשון עד יום 1/12/14 ובכל 1 לחודש ועד התשלום המלא בפועל.

אי תשלום אחד מהשיעורים, יעמיד את היתרה לפירעון מידי.

ב. הנאשמים יחתמו על התחייבות להימנע מלעבור עבירה לפי הסעיפים בהם הורשעו משך 3 שנים החל מהיום. ההתחייבות תהא על סך 15,000 ש"ח או 50 ימי מאסר תמורתו; אם לא יחתמו תוך 7 ימים מהיום ייאסרו למשך 50 ימים.

מוצגים בתיק החקירה להשמדה.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתנה והודעה היום י"ז חשוון תשע"ה, 10/11/2014 במעמד הנוכחים.

ניר מישורי לב טוב , שופט